

שימור קרקע וניקוז

נוהל השקעה לשנת 2022

תכנון כולל וסקרים

עידכון : מאי 2022

נוהל תמיכה זה מפורסם בכפוף לכך שיועמדו לרשות משרד החקלאות ופיתוח הכפר המקורות התקציביים הדרושים, בכפוף לתקציב מדינה מאושר או אישור ועדת חריגים במשרד האוצר. למען הסר כל ספק, לא תתקבל כל טענת הסתמכות של מגיש בקשה מכוח נוהל זה אם בסופו של יום לא יועמדו לרשות המשרד מלוא התקציב או חלק הימנו.

ההפניה לנוהל זה פורסמה באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, בכתובת:

www.moag.gov.il

תוכן עניינים

1.	רקע להשקעה ומטרתה.....	3
2.	הגדרות.....	3
3.	תקציב.....	3
4.	ועדת תמיכות.....	3
7.	תנאי הסף לזכאות להשקעה.....	4
8.	אמות מידה לבחינת בקשות.....	5
9.	בקשה להשקעה.....	6
10.	הוצאת התחייבות כספית.....	7
11.	תשלום ההשקעה.....	7
12.	מעקב ובקרה.....	7
13.	הקטנת השקעה או ביטולה.....	7

1. רקע לנוהל ההשקעה בתכנון כולל וסקרים ומטרות

משרד החקלאות ופיתוח הכפר רואה חשיבות רבה בשימור משאבי סביבה שהם אבן יסוד בייצור החקלאי-ובהתאם מציע מספר מסלולים של השקעה ישירה בפעולות אשר ייטיבו עם משאב הקרקע. עיבוד קרקע מושכל, בהתאם ליעוד התואם את סוג הקרקע ומגבלות השטח, יבטיח שימור משאב חשוב זה גם לדורות הבאים. עיבוד חקלאי בר קיימא הנו בעל פוטנציאל למיתון אירועי קיצון ואף מהווה חלק מסל הכלים הייעודי לריסון תופעת שינוי האקלים. השקעה על פי נוהל זה תינתן עבור תכנון כולל וסקרים הננקטים לשם שימור קרקע חקלאית.

2. הגדרות

"אגודה שיתופית חקלאית" – אגודה חקלאית שהרשם כהגדרתו בפקודת האגודות השיתופיות סיווג אותה כמושב עובדים או ככפר שיתופי, כהגדרתם של מונחים אלה בתקנה 2 לתקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות), התשנ"ו - 1995.

"המשרד" – משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

"המחוז" – מחוז המשרד אליו משתייך המשק החקלאי.

"קרקע חקלאית" – קרקע שנועדה לשמש לייצור תוצרת חקלאית לשיווק.

"תכנון כולל וסקרים" – הכנת תוכניות לשימור קרקע ולסקרים בשטחים חקלאיים ששטחם עולה על 500 דונם לבירור בעיות מרחביות, לרבות בעיות ניקוז והמלחה לצורך מתן המלצות ולפתרון. כדלקמן: סקר קרקע מפורט, סקר הידרוגיאולוגי, סקר מפלס מי תהום – למטרת ניקוז תת קרקעי, סקר מליחות, סיכוני סחיפה, סיכוני הצפות. על התוכנית להציע מגוון פתרונות אפשריים וסדרי עדיפויות לביצוע.

3. תקציב

היקף התקציב המשוער לצורך השקעה זו הוא כ- 0.5 מלש"ח, המהווים כ- 5% מסך תקציב התמיכות הכולל בשימור קרקע.

ועדת השקעות, כהגדרתה בסעיף 4 לנוהל זה להלן, רשאית להעביר סכום זה או חלקו, לאחד או יותר מסעיפי התקציב של נהלי ההשקעה בשימור קרקע – כלי מיכון, פעולות ואמצעים, תחזוקת מערכות שימור קרקע ועיבוד משמר – הכל על פי החלטת הוועדה ובהתאם לנימוקים שיפורטו.

4. ועדת השקעות

א. הרכב ועדת ההשקעות (להלן – הוועדה):

1. סמנכ"ל בכיר לניהול משאבי סביבה באגף לשימור קרקע וניקוז או נציגו – אשר ישמש כיו"ר.

2. חשב המשרד או נציגו.

3. היועץ המשפטי של המשרד או נציגו.

ב. אל דיוני וועדת ההשקעות יוזמנו גם: סגן מנהל האגף לשימור קרקע וניקוז, מנהל תחום שימור קרקע ותכנון פיזי ונציג המחוז שבתחומו הוגשה הבקשה. יובהר, למען הסר ספק, כי שום פעולה של הוועדה לא תפגע מחמת זה שבשעת ההחלטה לא זומן או לא נכח מי מהמוזמנים.

ג. הוועדה תדון בכל הבקשות אשר עומדות בתנאי נוהל זה וכן נדונו ודורגו בוועדת השיפוט המקצועית המייעצת כהגדרתה להלן.

ד. הוועדה תקבע, לגבי כל מבקש, האם הוא זכאי להשקעה לפי נוהל זה ואת היקפה.

ה. החלטות הוועדה יינתנו בכתב, ישקפו את עיקרי הדיונים, ינומקו ויחתמו על ידי כל חברי הוועדה.

ועדת שיפוט מקצועית מייעצת

- א. הרכב ועדת השיפוט המקצועית:
1. מרכז תא שימור קרקע מחוזי (או נציגו) – יו"ר.
 2. מתכנן שימור קרקע במחוז שבתחומו הוגשה הבקשה.
 3. מרכז בכיר חקלאות משמרת.
 4. מנהל תחום שימור קרקע ותכנון פיזי.
- ב. ועדת השיפוט המקצועית המייעצת לוועדת התמיכות תדון בבקשות הכוללות את כל המסמכים הנדרשים ע"פ הנוהל, ואשר יוגשו במערכת ההשקעות המרכזית של המשרד במועד.
- ג. הוועד תדרג את התוכניות לפי אמות המידה כמפורט בסעיף 6 לנוהל זה להלן ותעביר המלצתה לוועדת התמיכות. יובהר, למען הסר ספק, כי שום פעולה של הוועדה לא תפגע מחמת זה שבשעת ההמלצה לא נכח מי מהחברים.
- ד. המלצות וועדת השיפוט יינתנו בכתב, ישקפו את עיקרי הדיונים, ינומקו ויחתמו על ידי יו"ר הוועדה.

5. תנאי הסף לזכאות להשקעה

- המגיש בקשה לפי נוהל זה יידרש לעמוד בכל אחד מתנאי הסף הבאים, במצטבר:
- א. המבקש הגיש בקשה להשקעה לפי הטופס המצורף **כנספח 1** לקובץ הנספחים.
 - ב. הבקשה להשקעה מוגשת לביצוע בקרקע חקלאית כהגדרתה בנוהל זה, ששטחה מעל 500 דונם.
 - ג. המבקש צירף לבקשה כל אחד מהמסמכים הבאים:
 1. אישור בר תוקף על ניהול ספרי חשבונות ורשומות לפי חוק עסקאות גופים ציבוריים, תשל"ו – 1976.
 2. אישור לצורך ניכוי מס במקור, לפי תקנות מס הכנסה (אישור בדבר ניכוי במקור), התשמ"א – 1980.
 3. פרטי בנק ופרטי מורשי חתימה בטופס המצורף **כנספח 2** לקובץ הנספחים.
 - ד. מבקש ההשקעה הוכיח את זכויותיו בקרקע החקלאית אשר בשטחיה יבוצעו התכנון ו/או הסקר, באחת הדרכים הבאות לפי העניין:
 1. **המבקש הוא בעלים או מחזיק של קרקע חקלאית פרטית** – באמצעות הצגת נסח רישום מפנקסי המקרקעין (נסח טאבו) הסכם התקשרות עם בעלי הקרקע או כל מסמך המוכיח את שרשרת העברת הזכויות הנטענת (צו ירושה, צו קיום צוואה, הסכם מכר, מתנה, ייפוי כח בלתי חוזר ועוד) לרבות תשלום המסים כנדרש על פי כל דין ובלבד שאם בקרקע החקלאית בעלי זכויות נוספים, ימציא המבקש הודעה חתומה בכתב על ידי כל אחד מבעלי הזכויות הנוספים להגשת הבקשה וקבלת ההשקעה על פי נוהל זה על ידי המבקש.
 2. **המבקש הוא מחזיק או זכאי להחזיק קרקע חקלאית ממקרקעי ישראל** – באמצעות הצגת חוזה חכירה או הסכם רשות תקף בין המבקש ורשות מקרקעי ישראל, אולם אם נעשה בקרקע שימוש חורג כהגדרתו בחוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), התשכ"ז-1967, יצורף לבקשה גם היתר תקף בכתב לשימוש חורג מאת הגורם המוסמך על פי.
 3. **המבקש הוא חבר אגודה חקלאית** - באמצעות הצגת אישור חתום על ידי מזכיר האגודה בציון מספר המשק.
 4. **המבקש הוא בעלים או מחזיק כדין של קרקע חקלאית המצויה באזור יהודה ושומרון ובקעת הירדן** – באמצעות הצגת אישור המנהל האזרחי.

5. הוגשה הבקשה בשם מי מהגורמים המנויים בסעיפים א'-ה' לעיל – יצורף לבקשה בנוסף למסמכי הוכחת הזכויות בקרקע החקלאית גם נספח 3 לקובץ הנספחים, המאשר את ביצוע פעולות שימור הקרקע, כשהוא חתום על ידי שני הצדדים.

ה. ציון הסף הכולל שקיבלה הבקשה לא פחת מ- 70 נקודות, בהתאם לקריטריונים המפורטים בטבלה שבסעיף 6 להלן.

יובהר, כי בקשה שאינה עומדת באחד מתנאי הסף לעיל, תיפסל ולא תידון לגופה.

6. אמות מידה לבחינת בקשות

א) וועדת השיפוט תדרג את הבקשות להשקעה בהתאם לנוהל זה לפי הקריטריונים הבאים:

מס' הקריטריון	1	2	3	4
תיאור הקריטריון	חומרת הבעיה	תועלות מהפיתרון המוצע	ממשק הגידול שיטות ואמצעי השימור	מסמך אפיון קרקעות
ציון דירוג	עד 40 נקודות	עד 35 נקודות	עד 15 נקודות	עד 10 נקודות
				100 נקודות

הנחיות לניקוד

(1) חומרת הבעיה (מקסימום 40 נקודות)

- שטח הסובל מסחיפת קרקע ו/או בעיית רטיבות/המלחה חמורה יקבל עד 40 נק'.
- שטח הסובל מסחיפת קרקע ו/או בעיית רטיבות/המלחה בינונית יקבל עד 30 נק'.
- שטח הסובל מסחיפת קרקע ו/או בעיית רטיבות/המלחה קלה יקבל עד 20 נק'.

- חומרת הבעיה בתוכניות העוסקות בשימור קרקע עילי תקבע לפי סקר קרקע ארצי 20,000: 1 או מפת פוטנציאל סחיפה 2007 (או בהתאם להחלטות ועדת השיפוט באיזורים בהם אין סקר קרקע או הסקר אינו מעודכן).

- חומרת הבעיה בתוכניות המטפלות בעודפי רטיבות והמלחה תקבע לפי הקריטריונים המפורטים להלן:

- עומק מי התהום מפני הקרקע 0-1.0 מ' ו/או מוליכות (EC) יותר מ- 8 dS/m - בעיה חמורה.
- עומק מי התהום מפני הקרקע 1.0-2.0 מ' ו/או מוליכות (EC) משתנה בין 4-8 dS/m - בעיה בינונית.
- עומק מי תהום מפני הקרקע 2.0-3.0 מ' ו/או מוליכות (EC) הקטנה מ- 4 dS/m - בעיה קלה.

(2) תועלות מהפיתרון המוצע (מקסימום 35 נקודות)

(2.1) בתוכניות לניקוז עילי - תיקבע מידת התועלת לפי מספר פרמטרים:

תועלות למשאב הקרקע (מקסימום 20 נקודות)

- התוכנית נותנת פתרון לשטחים במעלה אגן ההיקוות החקלאי 4 נקודות.
- החקלאי מציג פתרון לקיטוע אורך המדרון צמצום נגר וסחף לחלקות במורד 4 נקודות..
- צמצום סחיפה משטחית 4 נקודות.
- צמצום סחיפה ערוצית 4 נקודות.
- שיפור כמות חומר אורגני בקרקע 4 נקודות.

תועלות משאב המים - (מקסימום 10 נקודות)

- הגברת חלחול המים לקרקע 5 נקודות.

- התוכנית כוללת אלמנטים של השהיה או פיזור נגר או הארכת קווי זרימה - 5 נקודות.

תועלות משאבי סביבה אחרות – (מקסימום 5 נקודות)

- התוכנית מטפל בבעיה בתחום חלקות המשק ואינה מעבירה למשק השכן - 2.5 נקודות
 - ביצוע התוכנית ישפר הגנה על נחלים/תשתיות - 2.5 נקודות
- (2.2) תוכנית לניקוז תת קרקעי תקבל 30 נק' עבור תועלת בצמצום המלחה והורדת מפלס מי קרקע.

(3) ממשק הגידול שיטות ואמצעי השימור (מקסימום 15 נקודות)

- שטחי גידולי שדה בעיבוד משמר, ומטעים המעובדים בניהול עשבייה מלא - 15 נק'.
- מטעים בניהול עשבייה חלקי - 10 נק'.
- ללא אמצעי שימור קרקע אגרונומיים - 0 נק'.
- שטחים אשר אינם סובלים מבעיות סחף קרקע (למשל שטחים הסובלים מבעיות עודפי רטיבות/המלחה) יקבלו 10 נק'.

(4) מסמך אפיון קרקעות (מקסימום 10 נקודות)

מירב הנקודות יינתנו לתוכנית הכללת מסמך אפיון קרקע על פי **נספח 9**.

7. בקשה להשקעה

- בקשת התמיכה תוגש באמצעות מערכת ההשקעות המרכזית של משרד החקלאות, **החל מיום ראשון ה-19.06.22**, בקישור <https://tmi.moag.gov.il>.
- בנושאים מקצועיים הנוגעים לנוהל זה, יש לפנות למרכז שימור קרקע במחוז הרלוונטי (פרטי ההתקשרות מפורטים בטבלה מטה).
- בנושאים הנוגעים לאופן השימוש במערכת ההשקעות המרכזית, יש לפנות אל מוקד השירות והתמיכה של המשרד, בטל' *6016.
- הבקשה תוגש לא יאוחר מיום ה- 21.7.2022 (כולל).
- מבקש רשאי להגיש רק בקשה אחת לפי נוהל זה.

המחוז	תא שמור קרקע וניקוז	כתובת	מס' טלפון	דואר אלקטרוני
צפון	ניקולאי נזימוב	משרד החקלאות, עכו	050-6241189	nicolain@moag.gov.il
	רם שדמון	מ"א גליל עליון - קרית שמונה	050-6241817	ramsh@moag.gov.il
	אריאל מריאש		054-4946668	arielm@moag.gov.il
עמקים	אלה כהן-שוורץ	ת"ד 203 ד"נ גלבע 18120	052-4409945	ellach@moag.gov.il
	דני לסקה		050-6241810	dannyl@moag.gov.il
	גלעד שלו		050-7388758	gilads@moag.gov.il
מרכז	אלכס פיינגריש	רח' שמעוני 35 חדרה	050-6241207	alexfn@moag.gov.il
	מור שחר		050-6241907	mors@moag.gov.il
השפלה וההר	אבי שוורץ	דרך המכבים, הקריה החקלאית, ראשון לציון	050-6241216	avis@moag.gov.il
	אורן בן סידון		052-6215350	orenb@moag.gov.il
נגב	אלון אורון		052-5516029	alonor@moag.gov.il

aviq@moag.gov.il	050-7849854	מרכז חקלאי גילת,	אבי קווין
Shacharr@moag.gov.il	054-9779770	85282	שחר רוזנבלט

8. הוצאת התחייבות כספית והיקף השקעה

א. לאחר ובכפוף לאישור הבקשה בוועדת התמיכות, תצא התחייבות כספית, בגובה סכום ההשקעה שאושרה בוועדת התמיכות, בחתימת מורשי החתימה של המשרד בהתאם לחוק נכסי המדינה, התשי"א – 1951.

ב. למען הסר ספק, השקעה על פי נוהל זה תינתן עבור פעילות שהתבצעה במהלך תקופת ההתחייבות בלבד.
ג. תוקף ההתחייבות יצוין על גביה וככלל לא יעלה על שנתיים. על מקבל ההשקעה להשלים את ביצוע הפעילויות הנדרשות, לרבות הגשת כל המסמכים הנדרשים, עד למועד שיקבע בהחלטת הוועדה. שיעור ההשקעה המאושר מטעם המשרד לא יעלה על 50% מעלות התכנית למבקש, בכפוף להמצאת חשבונית כדין ובניכוי מע"מ.

9. תשלום ההשקעה

א. השקעה מאושרת תשולם בכפוף להגשת בקשה לתשלום על פי הטופס המצורף כנספח 12 לקובץ הנספחים (עד 3 בקשות לתשלום בלבד לכל בקשה מאושרת) וכן לכל אחד מהמסמכים הבאים:

1. אישור מתכנן המחוז כי מבקש ההשקעה הגיש את התכנית או הסקר והיא עונה על דרישות הוועדה המקצועית.
2. אישור מדידה או שרטוט ממ"ג.
3. חשבונית הכוללת מע"מ כדין.

ב. התשלום יבוצע ישירות לחשבון הבנק של המבקש, בתוך 60 ימי עסקים ממועד הגשת כלל המסמכים הנדרשים, והכל בהתאם להוראות התכ"ם והנחיות החשב הכללי.

10. מעקב ובקרה

א. המשרד או מי מטעמו יהיה רשאי לערוך מעקב ובקרה, בכל עת, גם לאחר תשלום כספי ההשקעה, בדבר אמיתות הנתונים שנמסרו, מילוי התנאים למתן ההשקעה ועל השימוש בהשקעה שנתן.
ב. לשם ביצוע האמור, רשאי המשרד או מי מטעמו לדרוש מהנתמך, בין היתר, להגיש לו דיווחים כספיים ואחרים בקשר לשימוש בהשקעה ורשאי הוא לשלוח נציג מטעמו לבקר במשרדיו ובמתקניו ולעיין בספרי החשבונות שלו.

11. קיזוז, הקטנת השקעה או ביטולה

א. המשרד רשאי להקטין או לבטל את ההשקעה אם לא קיים הנתמך את כל דרישות המשרד בקשר לביצוע המעקב והבקרה כאמור, אם לא קיים הנתמך את כל התנאים או ההתחייבויות בקשר למתן ההשקעה, אם התברר כי הנתמך זכאי לקבל כספים או נכסים נוספים בגין הפעילות הנתמכת, אם ההשקעה ניתנה על בסיס נתונים כוזבים, אם הופחת תקציב ההשקעה עקב מדיניות כלכלית או אם יש למשרד חשש סביר כי הנתמך פועל שלא על פי דין בנוגע להשקעה.
ב. החליט המשרד על הקטנת ההשקעה או על ביטולה, ישיב הנתמך למשרד לאלתר את ההשקעה ששולמה לו ושהוחלט על ביטולה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית חשב כללי, הכל בהתאם להוראות התכ"ם.

- ג. המשרד רשאי יהיה לקזז חוב של הנתמך למשרד מסכום ההשקעה לו הוא זכאי לפי נוהל זה.
- ד. במקרה בו יתגלה כי שולמה השקעה על בסיס דיווח כוזב, שמורה למשרד הזכות למנוע מהמבקש לקבל השקעה כלשהי בכל נושא שלגביו יפרסם המשרד נוהל השקעה במהלך השנתיים העוקבות.